

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie z protestu M. S.

przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych
w dniu 9 czerwca 2024 r.

przy udziale:

1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

2) Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych 17 lipca 2024 r.,

postanawia:

pozostawia protest bez dalszego biegu.

Tomasz Demendecki Adam Redzik Krzysztof Wiak

UZASADNIENIE

I.

I.1. 17 czerwca 2024 r. M. S. (dalej: Skarżący) wniósł o stwierdzenie nieważności
wyborów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 9 czerwca 2024
r, z uwagi na błędne ustalenie liczby wyborców uprawnionych do głosowania w
OKW nr [...] w K., a co za tym idzie błędne ustalenie dokładnych wyników
głosowania.

W uzasadnieniu Skarżący wskazał, że na podstawie danych dostępnych na stronie internetowej wyborów do Parlamentu Europejskiego wiadomo było, że w piątek 7 czerwca 2024 r. uprawnionych do głosowania było 913 wyborców, przy 1136 mieszkańcach obwodu. Meldunek frekwencyjny z godziny 12:00 mówił o 929 wyborcach w spisie, kolejny z godziny 17:00 o 928, zaś ostatecznie liczba wyborców wyniosła 940, czyli o 27 osób więcej niż wskazywały statystyki przedwyborcze. Skarżącego „zaniepokoila” liczba wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania, która w protokole została wskazana jako „0”, zaś z jego doświadczenia wynika, że powinna być ona zbliżona do różnicy ostatecznej liczby wyborców i liczby wyborców ze statystyk przedwyborczych, czyli około 27. W ocenie Skarżącego, błędna wartość protokołu w pkt. 8 wskazuje na niechlujność OKW nr [...] z K. i możliwość błędnego przeliczenia głosów przez OKW nr [...]. Skoro OKW nr [...] w K. nie wykonała dobrze zadania określonego w punkcie 108 podpunkcie 9 „Wytucznych...”, to zasadne staje się pytanie o poprawne wykonanie dalszych podpunktów punktu 108, czyli o rzetelne ustalenie wyników głosowania.

I.2. Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej w odpowiedzi z 1 lipca 2024 r. na protest wyborczy wyraził pogląd, iż wniesiony protest, nie spełnia wymogów formalnych przewidzianych dla protestu wyborczego i w związku z tym powinien on zostać pozostawiony bez dalszego biegu. Jednakże w przypadku jego rozpoznania, wyraził opinię, że protest powinien zostać uznany za bezzasadny. Zdaniem PKW przedstawione przez Skarżącego dowody nie mogą zostać uznane jako wystraczające do uzasadnienia wniesionych zarzutów. Na podstawie załączonych „zrzutów ekranu” nie można stwierdzić, że doszło do jakichkolwiek nieprawidłowości podczas ustalania wyników głosowania i wyników wyborów w Obwodowej Komisji Wyborczej. Z kolei zarzuty protestu oparte są jedynie na hipotezie wnoszącego protest, dotyczącej braku odnotowania wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania w protokole głosowania sporządzonym przez Obwodową Komisję Wyborczą. Nawet ewentualne niewskazanie w protokole głosowania w obwodzie na listy kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego liczby wyborców,

k którzy głosowali na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania nie przesądza o tym, że głosy oddane przez tych wyborców nie zostały uwzględnione przy ustalaniu wyniku wyborów. Nie ma przy tym możliwości zweryfikowania, która karta została wrzucona przez wyborcę głosującego na podstawie o zaświadczenie o prawie do głosowania.

I.3. Prokurator Generalny w odpowiedzi z 27 czerwca 2024 r. na protest wyborczy wyraził pogląd, iż powinien on zostać pozostawiony bez dalszego biegu. Zdaniem Prokuratora Generalnego, Skarżący nie poparł swoich twierdzeń dowodami, bowiem przedstawione przez Skarżącego wydruki nie stanowią dowodów potwierdzających ujętych w proteście zarzutów. Niezależnie od powyższego, wnoszący protest nie wskazał w jaki sposób ewentualnie nieprawidłowości miałyby wpłynąć na ostateczny wynik wyborów, a także nie podjął próby wykazania takiego wpływu.

II.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

II.1. Zasady ogólne wnoszenia protestów wyborczych oraz szczególne dotyczące wnoszenia protestu przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej określa ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (tekst jedn.: Dz.U. 2023, poz. 2408; dalej: „k.wyb.”).

Stosownie do art. 82 § 1 k.wyb. przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów (pkt 1) lub naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów (pkt 2). Stosownie do § 2 przytoczonego przepisu, protest przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, o którym mowa w § 1, lub naruszenia przez właściwy organ wyborczy przepisów kodeksu dotyczących

głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania. Ponadto zgodnie z § 3 art. 82 k.wyb. protest przeciwko ważności wyborów w okręgu wyborczym lub przeciwko wyborowi posła, senatora, posła do Parlamentu Europejskiego, radnego lub wójta może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego.

Jak stanowi art. 336 k.wyb. do protestów wyborczych i postępowania w sprawie stwierdzenia ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego stosuje się odpowiednio przepisy art. 241-246.

Zgodnie z art. 241 § 1 zd. 1. k.wyb. protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Z kolei zgodnie z § 3 przytoczonego przepisu, wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

II.2. Biorąc pod uwagę powyższe przepisy stwierdzić należy, iż przedmiotem protestu wyborczego jest ważność wyborów lub wyboru określonej osoby, a podstawę zakwestionowania tej ważności stanowią czyny przestępcze i delikty wyborcze rzutujące na przebieg głosowania, ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów (postanowienia Sądu Najwyższego z: 27 października 2011 r., III SW 15/11; 24 czerwca 2019 r., I NSW 16/19). Obowiązkiem Skarżącego jest sformułowanie w nim zarzutów dotyczących naruszenia unormowań zawartych w tymże kodeksie, albo dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom - mających wpływ na wynik wyborów, jak też przedstawienie lub wskazanie dowodów uzasadniających te zarzuty (postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 czerwca 2014 r., III SW 8/14; 24 czerwca 2019 r., I NSW 16/19).

II.3. Zgodnie z art. 243 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 k.wyb.

Sankcja wynikająca z przytoczonego przepisu w postaci pozostawienia protestu bez dalszego biegu dotyczy m.in. sytuacji, gdy protest nie spełnia wymagań formalnych stanowiących konstrukcyjne elementy protestu, określonych w art. 241 § 3 k.wyb., to jest, gdy Skarżący nie sformułuje zarzutów oraz nie przedstawi lub nie wskaże dowodów, na których opiera swoje zarzuty.

II.4. Analizując wniesiony protest wyborczy Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że nie spełnia one wymogów formalnych, dlatego też należało pozostawić go bez dalszego biegu.

Jak wskazano powyżej, obowiązkiem wnoszącego protest wyborczy jest sformułowanie w nim zarzutów dotyczących naruszenia unormowań zawartych w tymże kodeksie albo dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom - mających wpływ na wynik wyborów, zaś brak sformułowania zarzutów odpowiadających art. 241 § 3 k.wyb. w zw. z art. 82 § 1 k.wyb. skutkuje pozostawieniem protestu bez dalszego biegu. Skarżący w proteście nie sformułował żadnych zarzutów dotyczących naruszenia unormowań zawartych w kodeksie wyborczym albo dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, w czym Sąd Najwyższy nie może wnoszących protest zastąpić. Skarżący zarzucił jedynie OKW nr [...] w K. naruszenie pkt 108 ppkt. 9 uchwały nr 262/2024 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 10 maja 2024 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w wyborach posłów do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r. Tymczasem w jednolitym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wytyczne PKW nie mogą stanowić samoistnej i wyłącznej podstawy protestu wyborczego (postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2023 r., I NSWR 698/23).

II.5. Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 336 k.wyb. w zw. z art. 243 § 1 k.wyb.

Tomasz Demendecki Adam Redzik Krzysztof Wiak

[SOP]

[ms]